

lách. Avšak nepochybne aj na škaredých, ak sa len niekto posiluje ich nájsť. Nie som si vôbec istý, či práve pri niektorých z tiel, ktoré sa pokladajú za najkrajšie, nie sú tieto proporcie najnedokonalejšie. Môžete stanoviť ľubovoľnú proporciu pre každú časť ľudského tela, ja sa vám zaručím, že maliar sa ich bude až fanaticky pridŕžiavať, a napriek tomu, ak chce, vytvorí vyslovene škaredú postavu. Ten istý maliar sa môže od týchto predpísaných proporcií značne odchýliť, a pritom výsledkom bude nádherná postava. A skutočne, na majstrovských dielach staroveku a moderného sochárstva možno pozorovať, že niektoré z nich sa značne odlišujú od proporcií ostatných, a to v častiach veľmi nápadných a dôležitých; a že sa zároveň líšia od proporcií, ktoré nachádzame pri živých ľuďoch mimoriadne nápadnej a príjemnej podoby. A napokon, do akej miery sa zástancovia proporcionálnej krásy zhodujú, pokiaľ ide o správne proporcie ľudského tela? Niektorí tvrdia, že má byť sedemnásobkom hlavy, podľa iných osemnásobkom, kým podľa ďalších dokonca až desaťnásobkom hlavy — taký veľký rozdiel v čísle vyjadrujúcom také malé vzťahy. Iní používajú iné metódy hodnotenia proporcií — a všetci s tým istým úspechom. Sú však tieto proporcie skutočne presne rovnaké u všetkých pekných mužov? A možno vôbec nájsť tie isté proporcie u krásnych žien? Nikto neodpovie na túto otázku kladne, a predsa sú obe pohlavia nepochybne schopné krásy a ženské najväčšej — prednosť, ktorú podľa môjho názoru ťažko možno pripísať väčšej exaktnosti proporcií u nežného pohlavia. Pozastavme sa na chvíľku pri tomto bode a skúmajme konkrétnejšie, aký veľký je rozdiel medzi mierami, ktoré prevládajú v mnohých rovnakých častiach tela len u pohlavia tohto druhu. Ak zistíte nejaké určité proporcie údov muža a ak limitujete ľudskú krásu iba na tieto proporcie, musíte, napriek všetkým vnuknutiam vašej obrazotvornosti, prísť k záveru, že žena, ktorá sa líši vo svojej stavbe a mierach takmer všetkými časťami od týchto proporcií, nie je krásna. Ináč, ak poslúchnete svoju obrazotvornosť, musíte sa vzdať vašich pravidiel, ponechať stranou meter a objem a hľadať inú príčinu krásy. Veď ak sa krása spája s určitou mierou, ktorá pôsobí podľa nejakého princípu v prírode, hádam by bolo možné nájsť krásu na tých istých častiach, ktoré majú rôzne proporcie, a navyše u toho istého druhu? Aby sme si trochu rozšírili pohľad, je dôležité si všimnúť, že takmer všetky zvieratá majú časti tela veľmi podobnej povahy a slúžia takmer tomu istému účelu: hlava, krk, telo, nohy, oči, uši, nos, ústa. Prozreteľnosť však vytvorila z tohto mála podobných orgá-